

Review of the book Punishment, atonement and merit in modern philosophy of religion, T. Lehtonen, 1999, 9519047506

Sarot, M.

Published in:
Nederlands Theologisch Tijdschrift

Publication date:
2004

[Link to publication](#)

Citation for published version (APA):

Sarot, M. (2004). Review of the book Punishment, atonement and merit in modern philosophy of religion, T. Lehtonen, 1999, 9519047506. *Nederlands Theologisch Tijdschrift*, 58(2), 173-173.

General rights

Copyright and moral rights for the publications made accessible in the public portal are retained by the authors and/or other copyright owners and it is a condition of accessing publications that users recognise and abide by the legal requirements associated with these rights.

- Users may download and print one copy of any publication from the public portal for the purpose of private study or research
- You may not further distribute the material or use it for any profit-making activity or commercial gain
- You may freely distribute the URL identifying the publication in the public portal

Take down policy

If you believe that this document breaches copyright, please contact us providing details, and we will remove access to the work immediately and investigate your claim.

Preprint

Tommi Lehtonen, *Punishment, Atonement and Merit in Modern Philosophy of Religion* (Schriften der Luther-Agricola-Gesellschaft 44), Helsinki, Luther-Agricola-Society, 1999; 292 pp., geen prijsopgave, ISBN 9519047506.

Dit proefschrift (Helsinki; promotor: prof. Simo Knuutila) onderzoekt de moreel-juridische vooronderstellingen van Anglo-Amerikaanse godsdienstfilosofen in studies over de leer van de hel, de verzoeningsleer en de leer van het karma. Hij beperkt zich daarbij tot de laatste twintig jaar. Na een kort voorwoord volgen drie forse hoofdstukken: over eeuwige straf (II), de overdracht van verdienste (III) en plaatsvervangende verzoening (IV). Tenslotte volgt nog een samenvatting. De leer van de eeuwige straf of hel (II) wordt in het algemeen gezien als berustend op een vergeldingstheorie van straf. Het probleem met de leer van de eeuwige straf is dat de mens in een eindig leven noodzakelijkerwijs een beperkte hoeveelheid zonde kan plegen, en dat het onrechtvaardig lijkt een beperkte hoeveelheid zonde te straffen met eeuwige straf. Pogingen om de leer van de hel tegen dit bezwaar te verdedigen zijn bijvoorbeeld: (1) niet God plaatst een mens in de hel, maar de mens kiest zelf voor de hel (C.S. Lewis, Richard Swinburne); (2) het is mogelijk dat sommige mensen aan 'transworld damnation' lijden, d.w.z. dat er geen mogelijke wereld is waarin zij vrijwillig de blijde boodschap accepteren, en dat het derhalve voor God onmogelijk is om ze te redden (W.L. Craig, duidelijk onder invloed van Plantinga's notie van 'transworld depravity'). De leer van de overdracht van verdienste (III) komt aan de orde in verband met de leer van het karma. In sommige stromingen in hindoeïsme en boeddhisme komt men de gedachte tegen dat verdienste overdraagbaar is, bijv. doordat een priester een offer brengt en de verdienste wordt overgedragen aan degene voor wie hij dat offer brengt. Anglo-Amerikaanse godsdienstfilosofen analyseren deze gedachte meestal vanuit een seculier Westers begrip van verdienste, en dan is de overdracht van verdienste uitermate problematisch, omdat verdienste persoonsgebonden is. Het ware interessant geweest indien de auteur hier ook de r.k. theologische notie van overtollige goede werken in zijn discussie had betrokken; dat lijkt een Westerse parallel te zijn met het besproken Indische begrip. In het hoofdstuk over plaatsvervangende verzoening (IV) worden vooral Richard Swinburnes positie en de kritiek daarop uitvoerig besproken. Volgens Swinburne is Jezus' leven een gift die God aan de mens beschikbaar heeft gesteld, en die deze kan inzetten als genoegdoening en boete voor zijn zonden. Hier worden ook de opvattingen van Colin Gunton en Michael Winter besproken. Tenslotte beschrijft Lehtonen de opvattingen van Girard over plaatsvervangende verzoening. Deze passage is instructief, maar past niet goed binnen Lehtonens project, omdat de invloed van Girard in de Anglo-Amerikaanse godsdienstfilosofie niet groot is. De auteur sluit af met de aanbeveling dat een vergelijkend onderzoek naar de verzoeningsleer en de leer van het karma zou moeten worden gedaan. Samenvattend: dit boek biedt een zeer nuttig overzicht van de verschillende posities, maar draagt zelf weinig bij aan de verdere ontwikkeling daarvan.

Marcel Sarot